



**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ELLIS AVERY

Foc în pavilionul de ceai

Traducere din limba engleză și note de
IRINA BOJIN

HUMANITAS
fiction

Coperta de
ANGELA ROTARU
Redactor
RALUCA POPESCU

ELLIS AVERY
THE TEAHOUSE FIRE
Copyright © 2006 by Ellis Avery
All rights reserved

The author gratefully acknowledges permission to quote from *The Diary of Lady Murasaki*, by Murasaki Shikibu, translated by Richard Bowring (Penguin Books, 1996). Translation copyright © 1996 Richard Bowring. Reproduced by permission of Penguin Books Ltd. Material quoted from pp. 7 (text altered: Bowring's translation reads, „You remind me of a fairy-tale princess!“), 20, 54, 56.

The author gratefully acknowledges permission to quote 74 words from *The Pillow Book of Sei Shonagon*, edited and translated by Ivan Morris. © 1967 Columbia University Press and Oxford University Press. Reprinted with permission of both Columbia University Press and Oxford University Press, Inc.

© HUMANITAS FICTION, 2008, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. — CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
AVERY, ELLIS

Foc în pavilionul de ceai / Ellis Avery ; trad.: Irina Bojin. – București :
Humanitas Fiction, 2008
ISBN 978-973-689-221-9

I. Bojin, Irina (trad.)
821.111-31=135.1

*Pentru Sharon Marcus, Amanda Atwood,
Elaine Solari Atwood*

1. 1856-1866

Când aveam nouă ani, în orașul căruia i se spune astăzi Kyoto, mi-am schimbat singură soarta. Am intrat în sanctuar pe poarta roșie și am lovit clopotul. Am făcut două plecăciuni. Am bătut de două ori din palme. I-am șoptit ceva zeiței străine și am mai făcut o plecăciune. Apoi am auzit strigătele și am simțit mirosul focului. Ce cerusem? *Orice, numai viața asta nu.*

Am fost botezată Aurelia, după bunica mea, Aurélie Caillard, care trăia la Paris, unde muncea ca spălătoreasă. Avea doi copii, pe unchiul Charles și pe mama, Claire. Unchiul avea aplecare spre învățătură și obținuse mai multe stipendii de la școli iezu-ite, unde fusese hrănit – după cum spunea mama – cu vise de putere și glorie dobândite în țări îndepărtate. La vârsta de douăzeci de ani era deja preot și ordinul lui l-a transferat la New York, unde păstorea imigranții irlandezi și italieni din mahalale, folosindu-se de poziția sa de director de școală ca să consolideze comunitatea catolică. Postul îi oferea mai puțin decât se așteptase și de aceea trimitea regulat petiții prin care cerea să fie transferat. Mama a rămas la Paris, slujnică într-o mănăstire. Unchiul Charles spunea că s-a înhăitat cu un om rău, dar eu cred – deși, recunosc, nu fără părtinire – că a fost siluită. Avea doar paisprezece ani. Bunica i-a plătit călătoria până la New York și i-a închis ușa în nas.

În 1856, când mama a ajuns în strada Mott ca să frece podelele din casa fratelui ei, unchiul Charles a hotărât că e tânără văduvă și i-a dat un nume soțului ei: Bernard. În acel

an, la începutul lunii mai, m-a născut pe mine. „Aurelia, a insistat unchiul Charles, nu Aurélie. Un nume american.“

Locuiam cu mama la intersecția străzilor Prince și Mott, vizavi de cimitir, în mansarda școlii St. Patrick. Mama era brunetă, cu ochi negri ca ai mei. Avea fața rotundă și, când zâmbea unui gând ascuns, făcea o gropiță pe unul din obraji. În fiecare dimineață, înainte să pună apa la fiert pentru unchiul Charles, mă ridica în brațe la fereastra mansardei. Îmi plăcea să văd frunzele platanilor chiar în fața ferestrei, iar jos, departe, zidul de cărămidă roșie al cimitirului; îmi plăcea să îmi încolăcesc brațele și picioarele în jurul umerilor și mijlocului ei. Cel mai tare simțeam că e mama mea la începutul și la sfârșitul zilei; atunci era ca o mantie de lumină înfășurată în jurul meu. Îmi dădea părul pe spate cu degetele și îngâna un cântecel voios: „*Auprès de ma blonde, qu'il fait bon, fait bon, fait bon*“.

- Dar eu am părul negru! Cum să fiu *blonde*?
- Ești stăncuța mea blondă, mă liniștea mama.
- Mura ta blondă?
- Cea mai blondă perlă neagră.

Apoi mă lăsa jos și începea alt cântec: „*Frère Charles, frère Charles, dormez-vous? Dormez-vous?*“, după care își ștergea zâmbetul de pe buze și gropița de pe obraz, își împătorea mantia de lumină și nu mai era mama mea, ci menajera fratelui ei.

Biroul unchiului Charles – care îi slujea și de locuință – era la etajul patru, chiar sub mansarda noastră. Locuiam astfel fiindcă nu suferea mirosul de mâncare gătită. Nu îi plăcea nici să urce scările, dar, dacă ar fi stat la un etaj mai de jos ar fi fost nevoit să dea nas în nas cu elevii prea des. Unchiul Charles avea o față mică și mâini mari. La spate, capul îi era ținut ca un fes. Unchiul Charles roșea foarte ușor. Cu mama vorbea doar franțuzește iar cu mine – spre binele meu – doar englezește. Vocea lui suna ca un oboi, iar a mamei ca un violoncel. Când eram foarte mică, duminică după-amiaza, după ce citea liturghia pentru călugărițe și lua masa împreună cu mama și cu mine, mă lua cu el și treceam din partea modestă a apartamentului (dormitor, sufragerie, bucătăria neatinsă, toate în partea din spate a clădirii) în biroul drag lui din față (cu sute

de cărți și un fotoliu uriaș). Se așeza pe un scaun tapițat cu catifea roșu-închis, mă puneam pe genunchi și mă învăța să citească Biblia englezească, tot așa cum o învățase pe mama să citească Biblia în franceză când erau mici. Acoperea cu o bucată de sugativă coloanele scrise mărunț și înghesuit, așa încât să pot vedea doar o literă, un cuvânt sau un rând. *Cerul și pământul. Le ciel et la terre.*

În celelalte zile, de trei ori pe zi, aranjam mâncarea unchiului Charles pe o tavă și o puneam pe o măsuță lângă fotoliu. Noi mâncam sus, în mansardă. După masa de dimineață strângeam tava și plecam la cumpărături. Eu făceam oficiul de translator între franceza precipitată a mamei și anglo-italiana precupeților. Când ne întorceam acasă pregăteam prânzul pentru unchiul Charles, masa cea mai consistentă a zilei. În serile când unchiul Charles nu ieșea în oraș îi serveam o supă făcută din ingredientele rămase de la prânz, pâine, brânză și vin. Dacă cina altundeva, îi făceam curat în apartament (mai de mântuială în partea din spate, dar cu mare grijă în partea din față) și luam câte o carte din bibliotecă. Seara mama îmi citea *La cigale et la fourmi*, iar când am crescut îi citeam eu ei, în timp ce cosea „Și negrul păr i-e ca o sârmă-n vâl“.¹

După-amiaza, când terminam de spălat vasele și supa era pusă pe foc, mama se odihnea puțin, până când suna clopoțelul și se auzeau tropăielile elevilor care plecau acasă. Atunci cobora la parter și spăla podelele claselor. Fiindcă mă țineam peste tot după ea, mi-a făcut și mie un spălător de podele de jucărie dintr-o coadă de mătură ruptă, de care a legat o cârpă. Dansam cu acești parteneri de nădejde, râzând în hohote în clasele goale, amuțind în cele unde mai rămăseseră călugărițele, aplecate deasupra caietelor.

Mamei nu îi plăceau călugărițele, dar izbutea să își ascundă bine sentimentele. Îmi dădeam seama din tonul lugubru cu care rostea cuvântul „călugăriță“, din felul în care pufnea când simțea mirosul veșmintelor lor de lână puse la uscat alături, pe acoperiș. *Les nonnes*. Nu am știut niciodată cum fusese viața ei înainte

1 William Shakespeare, *Sonetul CXXX*, trad. Ion Frunzetti.

să mă nască pe mine, pe vremea când făcea curățenie într-o mănăstire din Paris. E adevărat, am fost botezată și în fiecare duminică stăteam în ultima strană din capelă în timp ce unchiul Charles citea liturgia, și chiar am fost cuprinsă de un fior sfânt la prima împărtășanie, dar mama nu mă însoțea niciodată. Se odihnea sau cosea. În dimineața primei mele împărtășanii, când am rugat-o pentru ultima oară să vină cu mine, mi-a spus:

— Aurelia Bernard. Spune-mi și mie, cine e Bernard? Biserica urăște adevărul, iar călugărițele îl urăsc mai presus de orice.

— Nu vrei să mă duc? am întrebat-o nedumerită.

— Scumpa mea, ai nevoie de biserică tot atât câtă am eu. Cel puțin până crești mare. Nu trebuie să *muști mâna* – a spus expresia în engleză – dar nici nu e nevoie să o lingi.

În franceză „a linge“ se spune *lécher*. Cuvântul i s-a prelins din gură ca un lichid vâscos, obscen.

Cred că o scotea din minți faptul că era nevoită să le arate recunoștință. Adevărul e că aveam nevoie de biserică: ne hrănea și ne adăpostea. Iar mie, când mi-a venit vremea, mi-a dat și o educație. Mama mi-a dat o medalie înfățișând-o pe Sfânta Clara și unchiul mi-a cumpărat o uniformă ecosez. Le-am pus și m-am alăturat fetițelor de la școala St. Patrick. Pe mama o ajutam numai după-amiaza. După ce am început să merg la școală, franceza a devenit pentru mine nu doar limba unei jumătăți din viața mea, ci și un limbaj secret, împărtășit doar de mine și de mama în după-amiezile când dansam prin clasele goale.

În afară de mine, toate fetele din clasă erau irlandeze. Tații unora dintre ele fuseseră uciși în Războiul de Secesiune. Alții uciseseră polițiști în timpul revoltei recruților care izbucnise în vara când am împlinit eu șapte ani. Erau fete înăsprite de viață. Îmi plăceau, îmi plăceau jocurile lor și felul lor nestăpânit de a vorbi, care mă făcea să mă gândesc la cai și la mare, îmi plăcea cum chicoteau pe înfundate după ce luau bătaie de la călugărițe. „M-a bătut cu linia la palmă, vaca.“

Aveam nouă ani când, într-o zi, una din călugărițe a venit să ne arate o carte cu gravuri de la Vatican. M-a întrebat cum mă cheamă.

— Aurelia Bernard? A, nu te-am recunoscut fără Clara, a zis ea, prefăcându-se că mânuie o mătură cu coadă. Transmite-i salutări mamei tale.

Nu cred că a vrut să îşi râdă de mine, dar am văzut că fata care stătea la pupitrul de alături a imitat gestul şi a râs. Când s-au terminat orele am plecat însoţită de un cor de chicoteli. Fetele ţineau toate în mâini câte o mătură închipuită şi mişcau braţele ca şi cum ar fi şters podelele, ţipând: „Ma-mă-tură! Ma-mă-tură!“ Țipetele lor întunecau strălucirea după-amiezilor noastre de dans. Urcam scările cu capul sus când una din fete m-a strigat pe nume. M-am întors şi am văzut-o pe Maggie Phelan, cu faţa ei lătăreaţă, hlizindu-se cu prietenele ei.

— Transmite-i salutări ma-mă-turii tale!

— Daţi-mi pace! le-am spus.

— Daaţi-mi paaţe! m-au maimuţărit ele, în timp ce eu mă îndepărtam, stăpânindu-mă să nu o iau la fugă. Am urcat scara şi m-am strecurat în patul mamei ca să mă ascund. Mi-am lipit faţa de spina ei caldă. Mirosul ei, de săpun şi lămâie, şi respiraţia întretăiată, puţin hârâită, m-au liniştit. Dormea din ce în ce mai mult după-amiaza, mi-am dat eu seama, încercând să îmi stăpânesc nerăbdarea. Îmi doream atât de mult să îi povestesc ce se întâmplase, să mă simt mângâiată şi apărată. Mama s-a mişcat, a tuşit într-o batistă şi m-a mângâiat:

— Ce e cu tine, *ma petite*, nu te simţi bine?

Am deschis gura ca să îi povestesc, dar nu am putut. Aproape fără voia mea, i-am răspuns:

— Nu prea îţi sunt de folos când facem curat în clase. Ce-ar fi dacă aş face eu, după-amiaza, ceva din treburile tale de dimineaţă? Aş putea să aduc apa şi cărbunii.

— Hm, atunci poate că am avea timp să facem cumpărăturile dimineaţa, înainte să începi orele, a zis ea gânditoare. Cred că doamna Baldini mă păcăleşte.

Aş fi vrut să o apăr pe mama de toţi Phelanii şi Baldinii din lume. Cât mi-aş fi dorit ca vorbele englezeşti, pe care de-abia le îngăima, să îi vină pe buze tot așa de ușor cum îmi veneau mie! A șovăit o clipă, apoi m-a strâns tare în brațe.

— *Ma petite*, mi-a spus. Cum să cari tu atâta greutate? Nu e drept ca o fetiță să facă munci atât de istovitoare.

— Nu e nimic, am zis. Am să fac mai multe drumuri.

A dat încet din cap a încuviințare iar eu m-am simțit ușurată: urma să nu mă mai simt stânjenită din cauza ei și nici nu era nevoie să îi rănesc sentimentele. Simțeam că mă înăbușă iubirea pentru ea și bucuria de a fi fost atât de dibace. Am strâns-o în brațe și i-am spus:

— Încep chiar de azi.

După ce mama a coborât să facă curat prin clase, mi-am scos uniforma și mi-am pus un halat. Am aranjat patul mamei, am turnat apa stătută din ibric în ligheanul de vase și am adus apă proaspătă pentru a doua zi din butoiul de pe acoperiș. Plouase de curând și acoperișul era mai aproape decât cișmeaua de afară. Am luat găleata pentru cărbuni, am coborât în pivniță și am adus câți cărbuni am putut căra. Am dus oalele de noapte jos, le-am vărsat în latrină, le-am spălat la cișmea, am urcat găfâind scările până la etajul patru și apoi la cinci și le-am pus înapoi în camere. Unchiul Charles era așezat în fotoliu și a ridicat privirea când am intrat.

— Spune-i mamei tale că aș vrea să luăm masa împreună diseară, mi-a spus.

În timp ce urcam scările mă gândeam că urina lui miroase mai urât decât a noastră. Va trebui să o întreb pe mama de ce. Fiindcă eram singură în apartamentul nostru, m-am pus pe scotocit. Am dat deoparte o grămadă de batiste mototolite, pătate de ceva ce semăna a rugină, și am scos coșul de nuiele pe care mama îl ținea ascuns sub pat. Înăuntru am găsit o rochie cafenie minunată, pe jumătate cusută. Era croită pe mărimea mea și era împodobită cu panglică de catifea cafenie în talie și la mâneci. Dedesubt se afla o păpușă de cârpă, îmbrăcată cu o rochie cafenie, identică. Pe fața din pânză albă erau desenate trăsăturile – ochi căprui ca ai mei – iar pe cap avea o băsmăluță cafenie în loc de păr. Tremurând de bucurie, am pus rochia și păpușa la loc și am împrăștiat batistele în jurul coșului ca să nu se vadă că am umblat în el.

Chiar când ieșeam de sub pat am auzit-o pe mama urcând încet scara. A intrat, roșie la față de efort.

— Ce de treabă ai făcut, scumpa mea, a zis. Hai să încălzim mâncarea pentru unchiul Charles, da ?

I-am spus de neașteptata invitație a unchiului, iar ea a strâns din buze, amuzată și curioasă.

— Săptămâna asta o pica duminica mai devreme ?

A aruncat o privire spre oala de pe plită.

— Ei, supă pentru toată lumea, *quand-même*, a hotărât ea. Ar fi trebuit să ne spună mai devreme dacă voia altceva. Oare cum vrea să ne îmbrăcăm ?

Stăteam cu capetele plecate la masa rareori folosită a unchiului Charles, eu în uniforma ecosez și mama în rochia ei bună, așteptând cu nerăbdare să termine rugăciunea. Apoi unchiul Charles a început să mănânce în tăcere, cu iuțea metodică a burlacilor, și mama l-a imitat, în timp ce eu mă foiam pe scaun, murind de curiozitate. Dacă unchiul nu ar fi avut o figură atât de demnă, cu tonsura lui, iar mama nu ar fi părut atât de grațioasă, deși crispată, ai fi zis că se luaseră la un soi de întrecere. Când a terminat supa, unchiul Charles a pus lingura jos cu un zăngănit și mama i-a urmat de îndată exemplul, după care s-au măsurat unul pe altul din ochi, cu brațele încrucișate pe piept.

— A fost foarte plăcut, Charles. Nu înțeleg cum de poți mânca singur seară de seară, a spus mama.

Unchiul a pufnit aprobator și a început să vorbească de parcă predica din amvon.

— După cum știi, de câtăva vreme am cerut permisiunea să Îl slujesc pe Domnul într-un mod potrivit cu darurile pe care El a crezut de cuviință să le hărăzească făpturii Lui.

— „De aceea vorbesc patru limbi ?“ l-a imitat mama. Nu am uitat.

Unchiul a tras adânc aer în piept, hotărât să continue pe același ton, dar bucuria l-a copleșit și nu s-a mai putut abține.

— În dimineața asta am primit o scrisoare, ne-a anunțat simplu.

— L-ai întrecut pe fratele Michael, nu-i așa ? l-a îmboldit mama.

— Am fost ales, a spus unchiul Charles înroșindu-se la față, să merg pe urmele Sfântului Francis Xavier, binecuvântat fie-i numele. Să păstoresc o turmă rătăcită. Să aduc pe calea cea dreaptă păgânii dintr-o țară care și-a deschis în sfârșit porțile către Apus. (S-a sprijinit de spătarul scaunului și a oftat.) Nu am de unde ști de ce nu au fost auzite rugăciunile fratelui Michael, în timp ce ale mele au fost îndeplinite.

A ridicat privirea spre cer, iar mama mi-a zâmbit pe furiș, cu subînțeleș. Zâmbetul i s-a șters însă de pe față când și-a dat seama că unchiul vorbea serios.

— Azi după-amiază am cumpărat bilete pentru toți trei, a adăugat unchiul. Plecăm în Japonia peste șase săptămâni.

Am scăpat lingura din mână. Japonia? Mama s-a albit la față. Cum avea să se descurce acolo mama mea, care nu putea servi o masă de duminică într-o zi de joi? Avea să țipe la el, să-l ocărăscă? Să îi arunce paharul cu vin în față? Dar nu, a țuguiaț încet buzele și a clătinat din cap, de parcă ar fi cântărit din ochi proviziile de făină din cămară zicând în sinea ei: „O scoatem la capăt“. A șovăit, lucru care nu îi stătea în fire, și a întrebat:

— Crezi că e bine? Pentru fetiță?

— Ce poate fi mai bine decât să îl slujești pe Domnul? Aurelia are darul limbilor, iar tu... (s-a oprit, căutându-și cuvintele)... tu ai darul căminului. Mama a strâns din buze, enervată, dar unchiul Charles a continuat pe un ton dojenitor: E o binecuvântare să fii ales să împlinești lucrarea Domnului. (Fața roșie îi strălucea; apoi a coborât privirea spre mine.) Lumea e plină de oameni care vorbesc franceza și engleza, dar dacă Aurelia poate învăța japoneza la fel de ușor...

— Ai putea să îți câștigi traiul făcând traduceri, a completat mama.

Pe față ei se citeau ușurarea și un fel de invidie duioasă.

— Biserica are loc pentru toate fiicele sale, chiar și pentru cele mai puțin norocoase, a declarat unchiul Charles, aruncându-i o privire grea de subînțeleș; mamei i-au fremătat nările.

Ordinul către care Aurelia ar simți chemare, oricare ar fi acela, nu ar avea decât de câștigat de pe urma științei ei.

— Ai putea la fel de bine să te căsătorești cu un ambasador, a continuat mama să viseze cu ochii deschiși.

— Oricum vor sta lucrurile, a continuat unchiul Charles, Ordinul, la solicitarea mea, ne-a pus la dispoziție încă un exemplar din gramatica pe care mi-au dat-o mie. Vezi cum te descurci, mi-a spus întinzându-mi o carte cu coperte negre pe care era imprimat cu litere aurii cuvântul *Nippongo*.

— Aurelia, mulțumește-i unchiului și du-te sus, mi-a spus mama. Mai am ceva de vorbit cu el. Uite, ia o lumânare.

Am lipit urechea de ușa camerei unchiului, acum închisă, și era cât pe ce să cad înăuntru când s-a deschis.

— Du-te sus, mi-a spus mama din prag. Acum, pe loc.

M-am întins în pat și am luat cartea domnului *Nippongo*. Coloanele de text erau întrerupte de desene – umbrele, pagode, bărbați îmbrăcați în kimono (aceeași formă la singular și la plural), femei în kimono legate în talie cu brâuri numite *obi*. Doamnele erau frumoase, ca farfuriile de porțelan pictat. Dacă închideam ochii, le vedeam în alb și albastru. În pagoda noastră, unchiul Charles avea să doarmă la parter, iar noi la etaj, sub acoperișul cu mai multe caturi. Tii! Să nu ai de urcat decât un etaj și să nu o mai vezi niciodată pe Maggie Phelan! Am strâns cartea la piept, voioasă și îmbărbătată în același timp.

M-am trezit doar pe jumătate când am auzit foșnetul fustei mamei. M-a sărutat și a suflat în lumânare. S-a întins în patul ei și am auzit-o tușind și scuipând într-o batistă. Batista a căzut pe jos cu un mic plescăit.

Șase săptămâni după aceea stăteam în picioare lângă patul ei.

— Uite, mi-am pus rochia, i-am spus.

— Ești foarte frumoasă, mi-a spus ea somnoroasă. Îți place catifeaua?

— E moale, am dat eu din cap.

— I-ai pus un nume păpușii?

— Clara, i-am răspuns și am ridicat păpușa ca să o vadă.

— Bună, Clara, a spus mama în englezește.

Îmi aduc aminte cum arăta mansarda, ramurile platanilor înfiorate de vânt, petele de soare jucându-se prin cameră, firele de praf dansând în lumina soarelui. O plăpumioară din petice colorate adusă din scrinul călugărițelor, pătrate roșii înșiruite pieziș pe fondul alb de bumbac moale. Dedesubt – mama.

— Vin cu vaporul următor, mi-a promis. Până să te dumirești voi fi lângă tine.

Era îmbujorată la față și dogorea. Trupul ei, parcă împuținat, se pierdea sub cuvertura cu model irlandez, alb cu roșu.

— Aș putea să vin și eu mai târziu, împreună cu tine, am insistat eu.

O clipă a părut îndurerată, apoi s-a înveselit.

— Cred că unchiul are nevoie de tine, a zis. Nu ar recunoaște nici în ruptul capului, dar cred că îi e teamă să încerce să învețe japoneza fără tine. Da, da, așa e. Tu ești mai tânără, poți învăța mai ușor, a continuat văzând că râd.

— Dacă ai fi venit la New York când erai mică... mi-am mai încercat o dată norocul.

— Atunci nu te-aș fi avut pe tine, *ma blonde*.

A întins mâna, deși se vedea că îi este greu, și și-a trecut degetele prin părul meu negru.

— Ești cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat în toată viața mea, a spus. Un *bel* accident.

Întotdeauna se purtase drăgăstos, dar niciodată solemn ca acum. Mi-am frecat nasul, stânjenită.

— Unchiul Charles a procedat cum era mai bine pentru amândouă, a zis ea, aparent fără nici o legătură. Știi că a rezervat două cabine pe vas? Ar fi fost mai ieftin să ne cumpere locuri în partea din față a vaporului, unde dorm toți servitorii. Așa am venit eu la New York. Nu e ușor pentru o femeie singură. Îmi închipui că unchiul tău nu a vrut să riște vreun accident.

A râs și am râs și eu, fără să știu prea bine de ce.

— Așa că vei avea cabina în care am fi stat amândouă. Cum crezi că va fi să ai o cameră numai a ta? m-a întrebat.

A închis ochii și a tăcut, iar eu m-am cuibărit lângă ea, sub plăpumioara de petice.

— Mai degrabă aș sta cu tine aici, i-am răspuns.

— Draga mea copilă, a șoptit, apoi parcă și-a adunat puterile; a deschis ochii negri, respirația i-a devenit șuierătoare. Dacă mie mi s-ar întâmpla ceva, ai rămâne la mila călugărițelor. N-aș putea îndura una ca asta.

— Nu înțeleg, i-am spus îngropându-mi fața în gâtul ei.

— Ai să înțelegi, a oftat ea, după care și-a luat o figură serioasă, m-a împins mai încolo ca să mă vadă bine și m-a întrebat: Vrei să mă întrebi sau să îmi ceri ceva?

M-am uitat în ochii ei. Nu îmi venea nimic în minte. Apoi m-am tras lângă ea și am întrebat-o ceva în șoptă. Mama a râs și a tușit ca să își dreagă glasul.

— Doamne, Aurélie. E din cauză că bea cafea, scumpa mea, mi-a răspuns ștergându-și lacrimile de la ochi și o șuviță de sânge din colțul gurii.

După ce ne-am tras sufletul de atâta râs mi-a făcut semn să-mi pun capul pe umărul ei ca să ascult ce avea să îmi povestească.

— Când am venit încoace, mi s-a făcut rău de nu știu câte ori. Tuturor oamenilor mari li s-a făcut rău. Simțeau că ți se zgârcește stomacul și te repezeai cât puteai de repede la balustradă, ca să vomți în apă. Copiii țopăiau în jurul nostru parcă erau la carnaval. „Ura! a făcut ea, imitând o voce pițigăiată. Vaporul se leagănă ca un ponei și părinților le e prea rău ca să ne facă observații.“

Din nou am râs amândouă. Mama a tușit și a spus:

— E mai bine așa. Dacă am merge împreună, mi-ar fi ciudă pe tine – tu ai țopăi de colo-colo, iar eu aș vomita peste bord. Ai să îmi povestești toate întâmplările prin care ai trecut atunci când mă voi putea bucura ascultându-le.

L-am auzit pe unchiul Charles tropăind nerăbdător dedesubt. M-a cuprins în brațele ei subțiri și m-a strâns atât de tare că mi s-a tăiat respirația.

— Acum *va-t-en*, huști, mi-a spus și m-a împins afară din pat. Am să-l pun pe unchiul să spună o rugăciune pentru mine și știu că nu vei avea răbdare.

Erau atâtea lucruri noi dintr-odată! Primul cufăr. Primul vapor, numit *Lafayette*, la fel ca strada din cartierul nostru. Prima telegramă, venită chiar înainte să ridicăm ancora. De fapt, o primise unchiul Charles, dar până atunci eu nu mai văzusem de aproape nici un poștaș, nici geanta lui de piele. Prima vedere de pe mare a orașului cu coloane în care mă născusem. Prima priveliște a mării care ne înconjura din toate părțile.

Prima cameră doar a mea, după cum îmi promisese mama: o cămăruță fără fereastră în care erau două paturi suprapuse, cu tăblieri înalte ca pătuțurile de copil. Am hotărât că cel de sus e dormitorul – prima mea scară! – iar cel de jos e salonul, așa cum se cuvine pentru o doamnă din lumea bună.

Primele mese pe care nu le gătise mama. Îmi aduc aminte cât de ciudată mi s-a părut prima zi de școală, cât de străină mă simțeam în uniforma ecosez, cu medalia Sfintei Clara la gât, mâncând mărul și sendvișul cu brânză pe care mi le dăduse mama. (Nu voia să mănânc nimic de la călugărițe. I-am fost recunoscătoare, căci după cât am văzut – și mirosit – celelalte eleve din sala de mese mâncau ceva îngrozitor, niște legume fierte plutind într-o zeamă lungă.) Chiar și așa, acum mă simțeam un om în toată firea: mâncam friptură de pui adusă pe o tavă, stând împreună cu Clara la lumina lămpii din cușeta-salon. Unchiul Charles cina în sala de mese, împreună cu alți iezuiți. „Vasăzică așa o duce el. Apare mâncarea, dispar farfuriile. Ce simplu. *Auprès de ma blonde*“, i-am cântat păpușii cu basma pe cap. Ceva mai târziu m-a durut burta.

Mama avea poate ceva dreptate spunând că pentru un copil e mai ușor să învețe o limbă străină. Când cei șapte preoți se întruneau dimineața ca să învețe japoneza, eram prima care ridica mâna – *acesta, acela, celălalt; aici, acolo, dincolo; ieri, azi, mâine* și tot așa, până când unchiul Charles mi-a spus să nu mai vin la oră împreună cu ei.

— Prezența unui copil ne distrage atenția, mi-a explicat el. Așa că am continuat să învăț singură în biblioteca întunecoasă a vaporului, ascultând-o pe Clara – *I-am dat cartea profesorului; profesorul mi-a dat cartea* – exact la fel cum mă asculta unchiul Charles în fiecare zi.

După șapte zile și șapte scrisori scrise mamei pe hârtie cu antetul companiei maritime, am ajuns în Anglia, la Southampton, unde ne-am urcat pe un vapor al companiei P&O. Vaporul se numea *Poonah* și mergea la Alexandria. Căpitanul ne-a spus că era chiar vaporul pe care marele acrobat Blondin se antrenase pentru traversarea cascadei Niagara, mergând pe o sârmă întinsă între catargul mare și arborele artimon. Evenimentul era imortalizat într-o gravură atârnată în bibliotecă: Blondin stătea pe sârmă în picioarele goale, legat la ochi, și fuma pipă. În locul volumelor solemne de filozofie franceză de pe *Lafayette*, în biblioteca vasului britanic am găsit operele lui Shakespeare și cărți de povești. Chiar îmi amintesc cum în prima după-amiază, când vasul era încă ancorat în port și sălta în ritmul valurilor, mă fereceam că puteam sta cu păpușa mea la fereastra însorită, printre atâtea cărți, bucuroasă că voi primi o scrisoare de la mama. A doua zi dimineța s-a distribuit poșta venită de la Southampton.

La sfârșitul zilei stăteam întinsă în cabina mea – și mai mică decât cealaltă –, când unchiul Charles a venit să îmi spună noapte bună.

— Aici nu e decât un singur pat, i-am spus, legănându-mă între cele două tăblii, așa cum mă învățasem să fac pe primul vapor. Dacă ar fi venit și mama unde ar fi dormit? am întrebat eu căscând.

Unchiul Charles clipea, încercând să vadă ceva prin întuneric. Expresia de pe fața lui m-a făcut să mă trezesc într-o clipă.

— Ce e? l-am întrebat ridicându-mă ca să îl văd mai bine.

Pe fața lui a trecut o umbră – o mânie nemărturisită, sau poate panică? –, dar s-a stăpânit repede.

— Surorile din New York au trimis un mesaj. Mi l-a transmis unul din frații din Southampton.

Am simțit că mi se strânge stomacul. Știam, desigur, dar voiam să pretind cât mai multă vreme că nu știu.

— Nu poate veni nici cu vaporul următor? am întrebat cu voce gătuită. „Să nu spui nimic, unchiule Charles“, mă rugam în gând.

— Domnul a luat-o la El chiar după ce am plecat.